

PROP-KOG/2025-03

28 marca 2025 r.

OPINIA
w sprawie stanowiska Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
dotyczącego obniżenia statusu ochrony wilka szarego *Canis lupus* w Unii Europejskiej

Komisja Państwowej Rady Ochrony Przyrody ds. Ochrony Gatunków wyraża głębokie zaniepokojenie dotychczasowym poparciem Rządu RP dla działań zainicjowanych przez Komisję Europejską, prowadzących do obniżenia statusu ochrony wilka (*Canis lupus*) w Konwencji Berneńskiej oraz w dyrektywie siedliskowej UE.

Inicjatywa zmierzająca do osłabienia ochrony wilka świadomie ignoruje dane naukowe i budzi poważne wątpliwości prawne. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich wszczął dochodzenie dotyczące procesu decyzyjnego Komisji Europejskiej w tej sprawie. Jednocześnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej rozpoczął w związku z tym postępowanie przeciwko Komisji Europejskiej w sprawie naruszenia prawa. Po raz pierwszy w historii Unii Europejskiej obowiązujące regulacje w dziedzinie ochrony przyrody mają zostać osłabione, a stać się to ma podczas polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

Z upoważnienia i w imieniu Państwowej Rady Ochrony Przyrody, realizując zadania wynikające z art. 96 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody, Komisja ds. Ochrony Gatunków rekomenduje polskiemu Rządowi wstrzymanie procedowania wniosku KE o zmianę załączników IV i V dyrektywy siedliskowej, do czasu, gdy znane będą rozstrzygnięcia prowadzonych postępowań, badających legalność dotychczasowych działań, a także gotowe będą – w lipcu 2025 r. – raporty na temat stanu ochrony wilków, przygotowywane przez kraje członkowskie co sześć lat, na mocy art. 17 tej dyrektywy.

UZASADNIENIE

Dyrektywy Unii Europejskiej (UE) dotyczące ochrony przyrody przyczyniły się do odbudowy europejskiej różnorodności biologicznej, w tym populacji dużych drapieżników, zdziesiątkowanych w Europie po wiekach prześladowań. Ten wspólny sukces ochrony przyrody jest zagrożony przez wniosek Komisji Europejskiej z 7 marca 2025 r. w sprawie zmiany dyrektywy siedliskowej UE (92/43/EWG) i przeniesienia wilka z załącznika IV (ściśle chroniony) do załącznika V (chroniony) tej dyrektywy¹. Jest to następstwem inicjatywy UE i wynikającej z niej decyzji Stałego Komitetu Konwencji Berneńskiej z dnia 6 grudnia 2024 r. o przeniesieniu wilka z załącznika II do załącznika III Konwencji². Działania te obniżają status ochronny wilka, umożliwiając użytkowanie łowieckie tego gatunku.

¹ https://environment.ec.europa.eu/document/download/8ec6689c-a7d8-422e-829d-c4231fc32872_en?filename=Competent_Authorities_EN_7_MAR_2025.pdf

² <https://rm.coe.int/tpvs21e-2024-report-44th-standing-committee-2761-0196-4299-1/1680b40bc9>

Komisja Europejska zrezygnowała w tej sprawie z dotychczasowej ugruntowanej praktyki podejmowania decyzji w oparciu o dane naukowe³, na rzecz zaspokajania interesów partii politycznych, zwłaszcza Europejskiej Partii Ludowej. We wrześniu 2023 r. Komisja stwierdziła, że wilki „stały się realnym zagrożeniem dla zwierząt gospodarskich, a potencjalnie także dla ludzi” i zwróciła się do każdego, kto posiada jakiegokolwiek dane w tej materii, o ich przedłożenie w ramach przeglądu stanu ochrony wilka⁴. To „ukierunkowane gromadzenie danych” wzbudziło powszechne obawy dotyczące braku podstaw naukowych, nieodpowiednich konsultacji publicznych i potencjalnych problemów z bezstronnością w podejściu Komisji do tego gatunku. Stało się to powodem wszczęcia 28 października 2024 r. przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, nadal trwającego dochodzenia (sprawa 1758/2024/FA)⁵ w sprawie procedury zastosowanej przez Komisję dotyczącej przygotowania wniosku o obniżenie statusu ochrony wilka.

6 grudnia 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej poddał w wątpliwość zasadność obniżeniu statusu ochronnego wilka i wszczął postępowanie (sprawa T-634/24)⁶ przeciwko Komisji Europejskiej i Radzie Europy. W zarzucie pierwszym podniesiono, że Rada naruszyła prawo UE (Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Traktat o Unii Europejskiej) i postanowienia dotyczące praw podstawowych, zatwierdzając obniżenie statusu ochronnego wilka bez należytego uwzględnienia dowodów naukowych. Nie wzięto pod uwagę kluczowych raportów⁷ wskazujących, że populacje wilków są nadal zagrożone, a także tego, że dla połowy europejskich subpopulacji wilka nie jest jeszcze spełnione kryterium „efektywnej wielkości populacji”⁸, zawarte w Globalnych Ramach Różnorodności Biologicznej, przyjętych przez strony Konwencji o różnorodności biologicznej na Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych w grudniu 2022 r.⁹. Ponadto decyzja Rady o wnioskowaniu do Konwencji Berneńskiej w sprawie przeniesienia wilka z załącznika II do III opierała się na tych samych danych naukowych, które w 2022 r. skłoniły Unię Europejską do głosowania przeciwko identycznemu wnioskowi zgłoszonemu przez Szwajcarię, co nasuwa obawy co do przejrzystości i obiektywności tego procesu. Decyzja Rady UE 2022/2489¹⁰ z dnia 25 listopada 2022 r. stwierdza: „W oparciu o aktualne dane, obniżenie statusu ochrony wszystkich populacji wilka nie jest uzasadnione z naukowego i ochronnego punktu widzenia”. Zarzut drugi dotyczy naruszenia zasad proporcjonalności i ostrożności, nadużycia władzy oraz braku oparcia decyzji na najlepszej dostępnej wiedzy naukowej. Decyzja Rady wydaje się również sprzeczna z zaleceniem nr 56 (1997) Stałego Komitetu Konwencji Berneńskiej, które stanowi, że zmiany w załącznikach I i II do Konwencji powinny być dokonywane w sposób spójny, w oparciu o najlepszą dostępną wiedzę naukową.

---

³ Durá-Alemañ C J, López-Bao JV. 2025. Stop regression of EU conservation laws. *Science* 387(6737): 935-937. <https://doi.org/10.1126/science.adu1943>

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4330

⁵ https://www.ombudsman.europa.eu/en/opening-summary/en/194686#_ftn4

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/922/oj/eng>

⁷ Boitani L et al. 2022. Assessment of the conservation status of the Wolf (*Canis lupus*) in Europe. Document prepared for the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats by Large Carnivore Initiative for Europe, a Specialist Group of the IUCN Species Survival Commission, with assistance of the Istituto Ecologia Applicata, Roma. <https://rm.coe.int/inf45e-2022-wolf-assessment-bern-convention-2791-5979-4182-1-2/1680a7fa47>

⁸ Mergey J, Smet S, Collet S, Nowak S, Reinhardt I, Kluth G, Szweczyk M, Godhino R, Nowak C, Mysłajek RW, Rolshausen G. 2024. Estimating the effective size of European wolf populations. *Evolutionary Applications* 17 (10): e70021. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/eva.70021>

⁹ <https://www.gbf-indicators.org/>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2489/oj/eng>

7 marca 2025 r. Komisja Europejska zaproponowała¹¹ dostosowanie statusu ochronnego wilka w prawodawstwie UE do jego statusu w Konwencji Berneńskiej. W związku z tym status ochronny wilka w całej Wspólnocie ma zostać zmieniony ze „ściśle chroniony” (załącznik IV) na „chroniony” (załącznik V)¹. Oznacza to, że art. 12 dyrektywy siedliskowej, zakazujący umyślnego chwytania, zabijania, niepokojenia oraz pogarszania stanu lub niszczenia terenów rozrodu i odpoczynku, przestanie mieć zastosowanie do wilków. Jednym z głównych argumentów Komisji Europejskiej na rzecz tej zmiany jest to, że wilki stanowią realne zagrożenie dla zwierząt gospodarskich (a potencjalnie także dla ludzi). Tymczasem dotychczasowy status ochronny wilka, jego obecność w załączniku II Konwencji Berneńskiej, oraz w załączniku IV dyrektywy siedliskowej (poza populacjami: bułgarską, łotewską, litewską, estońską, polską i słowacką oraz częściami populacji hiszpańskiej, greckiej i fińskiej, które znajdują się w załączniku V tej dyrektywy) pozwala w ramach tzw. derogacji na zabijanie tych zwierząt, gdy jest to konieczne aby zapobiegać poważnym szkodom wśród zwierząt gospodarskich lub ewentualnym zagrożeniom dla bezpieczeństwa ludzi¹². Co więcej, ogólny wpływ wilków na zwierzęta gospodarskie w UE jest bardzo niewielki, biorąc pod uwagę, że spośród żyjących tu około 60 milionów owiec, tylko 0,065% jest rocznie zabijanych w wyniku ataków tych drapieżników¹³. Natomiast przypadki agresji wilków w stosunku do człowieka są w Europie zjawiskiem niezmiernie rzadkim i wynikają z nieodpowiedzialnych zachowań ludzi, takich jak celowe dokarmianie i oswajanie tych zwierząt¹⁴. Pomimo że wilk rozszerzył swój zasięg w Europie, z szacunkową liczbą 23 000 osobników w 2023 r.¹⁵, około połowa z 39 ocen stanu ochrony w ostatnim okresie sprawozdawczym (2013–2018), dokonana przez państwa członkowskie zgodnie z art. 17 dyrektywy siedliskowej, była niekorzystna¹³. Według ocen Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) z 2018 r. trzy populacje wilków były „bliskie zagrożenia” (populacja iberyjska, apenińska i karelska), a pozostałe trzy zostały sklasyfikowane jako „wrażliwe” (populacje alpejska, skandynawska i środkowoeuropejska)¹⁶.

Na Polsce spoczywa duża odpowiedzialność, ponieważ obecnie sprawuje prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. Przez ponad trzy dekady dyrektywa siedliskowa UE chroniła setki europejskich gatunków i siedlisk. Wilki są ważnym składnikiem europejskich ekosystemów. Odgrywają istotną rolę w regulacji zagęszczenia populacji dużych ssaków roślinożernych, w kształtowaniu składu gatunkowego siedlisk leśnych, w dynamice chorób populacji swoich ofiar czy zabezpieczeniu pożywienia dla szerokiej gamy gatunków w warunkach zmian klimatycznych^{17,18,19,20,21}. Przyczyniają się również do łagodzenia szkód w uprawach leśnych

---

¹¹ https://europa.eu/newsroom/ecpc-failover/pdf/ip-25-711_en.pdf

¹² https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/habitats-directive/large-carnivores_en

¹³ Blanco JC, Sundseth K. 2023. The situation of the wolf (*Canis lupus*) in the European Union – An In-depth Analysis. A report of the N2K Group for DG Environment, European Commission. <https://data.europa.eu/doi/10.2779/187513>

¹⁴ Linnell JDC, Kovtun E, Rouart I. 2021. Wolf attacks on humans: an update for 2002–2020. NINA Report 1944 Norwegian Institute for Nature Research, Trondheim. <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2729772>

¹⁵ Kaczensky P et al. 2024. Large carnivore distribution maps and population updates 2017 – 2022/23. Report to the European Commission under contract N° 09.0201/2023/907799/SER/ENV.D.3 “Support for Coexistence with Large Carnivores”, “B.4 Update of the distribution maps”. IUCN/SSC Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) and Istituto di Ecologia Applicata (IEA). https://lciepub.nina.no/pdf/638672209981921829_2024_11_14_Large_Carnivore_range%2520and%2520population%2520estimate%2520update%25202017-2022_1.2.pdf

¹⁶ Boitani L. 2018. *Canis lupus (Europe assessment)* (errata version published in 2019). *The IUCN Red List of Threatened Species* 2018: e.T3746A144226239. Accessed on 23 March 2025.

¹⁷ Jędrzejewski W, Schmidt K., Theuerkauf J, Jędrzejewska B, Selva N, Zub K, Szymura L. 2002. Kill rates and predation by wolves on ungulate populations in Białowieża Primeval Forest (Poland). *Ecology* 83:1341-1356. [https://doi.org/10.1890/0012-9658\(2002\)083\[1341:KRAPBW\]2.0.CO;2](https://doi.org/10.1890/0012-9658(2002)083[1341:KRAPBW]2.0.CO;2)

i rolnictwie spowodowanych przez dzikie ssaki kopytne oraz zmniejszając liczbę kolizji pojazdów z dzikimi zwierzętami, pośrednio ratując zdrowie, a nawet życie ludzkie^{22,23,24}.

Decyzja o obniżeniu rangi ochrony wilków budzi poważne wątpliwości pod względem legislacyjnym²⁵ i należy do niej podchodzić z ostrożnością. Przed podjęciem jakichkolwiek dalszych kroków zalecamy poczekać na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Przyzwolenie na kontynuowanie tego wadliwego pod względem prawnym procesu decyzyjnego przez instytucje UE jest ryzykownym precedensem, który prowadzi do zmiany dyrektywy siedliskowej, osłabiając kluczowe przepisy UE dotyczące ochrony przyrody, naruszając zobowiązania międzynarodowe, takie jak Globalne Ramy Różnorodności Biologicznej Kunming-Montreal²⁶ i podważając cele Europejskiej Strategii Bioróżnorodności 2030.

W związku z powyższym wyrażamy zdecydowanie negatywną opinię na temat obecnych starań Komisji Europejskiej o obniżenie statusu ochrony wilka w dyrektywie siedliskowej. Budzą one poważne wątpliwości prawne, nie mają wystarczającego wsparcia naukowego i tworzą niebezpieczny precedens legislacyjny i proceduralny. Wnioskujemy do Rządu o nieudzielanie wsparcia dla tych działań oraz podjęcie inicjatywy w celu:

- odpolitycznienia ochrony i zarządzania populacją wilka w Europie;
- zwalczania dezinformacji dotyczącej wilków, ich roli w ekosystemach i gospodarce człowieka;
- opierania się na aktualnej wiedzy naukowej i przestrzegania wspólnotowych ram prawnych, wypracowanych w ciągu ostatnich czterech dekad współpracy państw członkowskich UE.

dr hab. Sabina Pierużek-Nowak, prof. UW
przewodnicząca KOG PROP
[podpisano elektronicznie]

Otrzymują:

- Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- a/a

---

¹⁸ van Ginkel HAL, Kuijper DPJ, Schotanus J, Smit C. 2019. Wolves and tree logs: landscape-scale and fine-scale risk factors interactively influence tree regeneration. *Ecosystems* 22: 202-212. <https://doi.org/10.1007/s10021-018-0263-z>

¹⁹ Tanner E, White A, Acevedo P, Balseiro A, Marcos J, Gortázar C. 2019. Wolves contribute to disease control in a multi-host system. *Scientific Reports* 9:7940. <https://doi.org/10.1038/s41598-019-44148-9>

²⁰ Selva N, Jędrzejewska B, Jędrzejewski W, Wajrak A. 2005. Factors affecting carcass use by a guild of scavengers in European temperate woodland. *Canadian Journal of Zoology* 83: 1590-1601. <https://doi.org/10.1139/z05-158>

²¹ Wilmers CC, Getz WM (2005) Gray Wolves as Climate Change Buffers in Yellowstone. *PLoS Biol* 3(4): e92. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.0030092>

²² Martin JL, Chamaillé-Jammes S, Waller DM. 2020. Deer, wolves, and people: costs, benefits and challenges of living together. *Biological Reviews* 95(3):782-801. <https://doi.org/10.1111/brv.12587>

²³ Raynor JL, Grainger CA, Parker DP. 2021. Wolves make roadways safer, generating large economic returns to predator conservation. *PNAS* 118: e2023251118. <https://doi.org/10.1073/pnas.202325111>

²⁴ Sèbe M, Briton F, Kinds A. 2022. Does predation by wolves reduce collisions between ungulates and vehicles in France? *Human Dimensions of Wildlife* 28:281-293. <https://doi.org/10.1080/10871209.2022.2036391>

²⁵ <https://www.europeanlawblog.eu/pub/7w4ku9b6/release/1>

²⁶ <https://www.cbd.int/gbf/targets>